

Eerste druk, december 2011

Auteurs: Hans Groeneboer en Veresca van den Berge

Redactie: Els Veurink – Geurtsen

Taalcorrecties: Helene de Vries

Ontwerp en coverfoto: Mark Groeneboer - Groeneboer Communicatie

Illustraties: Jo de Putter - D&DJ communicatie

ISBN 978 90 761 9300 7

©2011 Koinonia

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming te vragen aan de uitgeverij.

H 1 Inleiding	
1.1 De moeite in samenwerking: een kijkje achter de schermen...	8
1.2 Het denken over de mens in organisaties – waar staan we nu?	9
1.3 Een veelbelovende extra dimensie als invalshoek...	12
1.4 Sleutelrollen voor HRM en lijnmanagement	13
1.5 Samenwerking met een klankbordgroep	14
1.6 Opbouw van het boek	15
H 2 De vier dimensies	
2.1 Inleiding	22
2.2 Eerste dimensie: Feiten	26
2.2.1 Feiten hebben invloed	26
2.2.2 De geschiedenis van organisaties	26
2.2.3 Verschillen in aanleg	27
2.3 Tweede dimensie: Individuele psychologie	31
2.3.1 Inleiding	31
2.3.2 Motivatie en de psychologische motor	31
2.3.3 Je doel halen	39
2.3.4 Je doel missen	41
2.3.5 De psychologische motor en de RET	47
2.3.6 De relatie met de vierde dimensie	49
2.3.7 Andere theorieën voor organisaties in de tweede dimensie	53
2.3.8 Persoonlijkheidstesten	57
2.4 Derde dimensie: Systemen van transactionele patronen	61
2.4.1 Inleiding	61
2.4.2 Het ontstaan van transactionele patronen	62
2.4.3 Transactionele Analyse	65
2.4.4 Organisatieopstellingen	79
2.5 Vierde dimensie: Relationale ethiek	83
2.5.1 Inleiding	83
2.5.2 Uitgangspunten	83

2.5.3 De kracht van ontmoeting	84	4.4 Mannen en vrouwen in organisaties	165
2.5.4 Motivatie in de verschillende dimensies	86	4.4.1 Inleiding	165
2.5.5 Vierdimensionaal kijken en de vierde dimensie in organisaties	87	4.4.2 De eerste dimensie: de feiten	166
H 3 Uitwerking van de vierde dimensie		4.4.3 De tweede dimensie: de individuele psychologie	167
3.1 Inleiding	92	4.4.4 De derde dimensie: transactionele patronen	168
3.2 Geven en ontvangen nader toegelicht	94	4.4.5 De vierde dimensie: loyaliteit en rechtvaardigheid	170
3.2.1 Subjectieve beleving	94	4.4.6 Respect voor de verschillen	172
3.2.2 Betrouwbaarheid in relaties	98	H 5 Vierdimensionaal kijken in je dagelijks werk	
3.2.3 Grondwet voor de samenwerkingsrelatie	100	5.1 Inleiding	178
3.2.4 Gedreven door loyaliteit	104	5.2 Wat kun je nu zelf al doen	179
3.2.5 Parentificatie	110	5.2.1 Inzicht in je eigen motivatie en het effect daarvan	179
3.2.6 Delegaten en legaten	111	5.2.2 Van veroordelen naar denken en spreken in invloed	180
3.2.7 Constructieve en destructieve balansen	112	5.2.3 Investerings zichtbaar maken	180
3.3 Dynamiek in verbinding: de weg naar constructieve balansen	114	5.2.4 Meerzijdig partijdig zijn	181
3.3.1 Inleiding	114	5.2.5 Ondersteunen in afbakenen	182
3.3.2 De dialoog	120	5.2.6 Professionele nabijheid in plaats van functionele afstand	182
3.3.3 Verandering vierdimensionaal bekeken	126	5.3 Samenwerking met externe deskundigen	186
H 4 Een aantal thema's vierdimensionaal bekeken		5.3.1 De werkwijze	186
4.1 Overdracht	128	5.3.2 Het effect	186
4.1.1 Inleiding	128	5.3.3 Een praktijkvoorbeeld	187
4.1.2 Positieve overdracht	129	5.3.4 Weerstand bij organisatieverandering vanuit de contextuele benadering	189
4.1.3 Negatieve overdracht	130	5.4 Tot slot	189
4.1.4 Omgekeerde overdracht	132	Bijlage 1 – Genogram Johan en Suzanne	191
4.1.5 Overdracht in leidinggevende functies	132	Bijlage 2 – Wie zijn Veresca en Hans?	192
4.1.6 Samenhang met de vier dimensies	135	Dankwoord	196
4.2 Macht en manipulatie	141	Literatuurlijst	198
4.2.1 Wat is manipulatie?	141		
4.2.2 Manipulatie in de vier dimensies	143		
4.2.3 Manipulatie in je eigen leven	144		
4.3 Invloed van posities in het gezin van herkomst	148		
4.3.1 Inleiding	148		
4.3.2 Oudste kinderen	149		
4.3.3 Het tweede kind	151		
4.3.4 De jongste doet de deur dicht	152		
4.3.5 Enig kind	153		
4.3.6 Tweelingen	154		
4.3.7 Bondjes	155		
4.3.8 Zichtbaar in zorg	155		
4.3.9 Gehandicapte broers of zussen	160		